

EL RÄNDE- JA VARJUPAIGAPAKETT - SOLIDAARSUS

Birgit Lüüs-Jakobs

EL rände- ja varjupaigapakett

1. EL Varjupaiga Agentuuri määrus, jõustus 2021, rakendatakse
2. Ümberasustamise määrus, rakendus 2024
3. Varjupaiga ja rändealduse määrus, rakendub 2026
4. Kriisimäärus, rakendub 2026
5. Taustakontrollimäärus, rakendub 2026
6. Tagasisaatmise piirimenetlus, rakendub 2026
7. Menetlustingimuste määrus, rakendub 2026
8. Eurodac sõrmejälgede andmebaas, rakendub 2026
9. Kvalifikatsioonitingimuste määrus, rakendub 2026
10. Vastuvõtutingimuste **direktiiv**, rakendub 2026

Solidaarsus ja vastutus – tasakaalu leidmine

Vastutuse meetmed

- Skriinimine ja Piirimenetlus
- Selgemad kohustused kaitse taotlejatele, sh teha koostööd, vastuvõtutingimused ainult „õiges“ liikmesriigis
- Tõhusamad menetlused
- Teiseste liikumiste vähendamine

Solidaarsuse meetmed

- Iga-aastane rändeolukorra monitooring ja hindamine
- Iga-aastane solidaarsuse tsükkel
- Solidaarsuse reserv, **eri tüüpi solidaarsuse meetmetega**
- EL-i solidaarsuse koordinaator
- Ümberasustamise raamistik
- Solidaarsuse meetmed, kriisi ja vääramatu jõu olukorras

Varjupaiga- ja rändealduse määrus

Definitsioonid, sh
rändesurve,
märkimisväärne
rändeolukord,

Terviklik lähenemine EL
rändealdusele, sise- ja
välismeetmed ning püsiv
tööriistakast

Strateegiline lähenemine-
LR-id enda rändealduse
strateegiad, EL pikaajaline
rändealduse strateegia

Iga-aastane
solidaarsustsükkel

Minimaalsed EL-ülesed
aastased
solidaarsuspanused

Solidaarsusfoorumid
(tehniline,
kõrgetasemeline)

Solidaarsuse
koordinaator

Vastutava liikmesriigi
määratlemise menetlus

Iga-aastane solidaarsustsükkel

- **Euroopa iga-aastane varjupaiga- ja rändearuanne**
 - 15. oktoober 2025 (esimene)
 - Viimased 12 kuud ja ettevaade
 - Kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed andmed
 - EUAA ja Frontexi hindamiste tulemused
 - LR-ide enda sisend

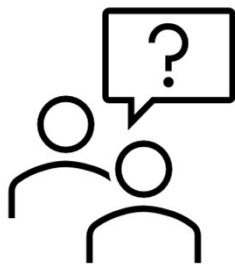
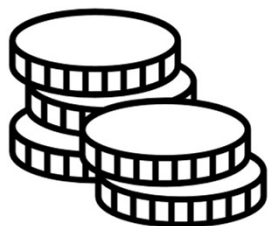

**Komisjoni
rakendusotsus**

- Migratsioonisurve all olev LR
- Migratsioonisurve ohuga LR
- Märkimisväärse rändesurve all olev LR

**NK
rakendusakti
ettepanek**

- Solidaarsusreserv ja LR-ide esialgsed panused

Eri tüüpi solidaarsuspanused

Ümberpaigutamine

Rahaline panus

Alternatiivsed
meetmed

Vastutuse
rakendamise erandid*

Solidaarsusfoorumid ja NK rakendusotsus

ELi kõrgetasemeline solidaarsusfoorum (15 päeva pärast EK raportit)- vajaminevad meetmed ja panused

NK rakendusotsus (kvalifitseeritud häälteenamus)→ solidaarsusreserv ja LR-ide panused

LR-ide teavitused/taotlused

Solidaarsuskoordinaator

Tehnilise tasandi solidaarsusfoorum

Solidaarsusreservi kasutamine

- **LR, mida on mainitud EK rakendusotsuses rändesurve all olevana – INFORMEERIB**
- **LR, mida ei ole mainitud EK rakendusotsuses, aga peab ennast rändesurve all olevaks – TEAVITAB**

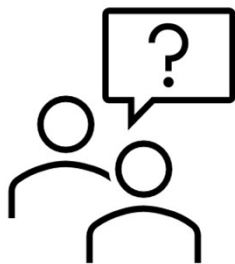
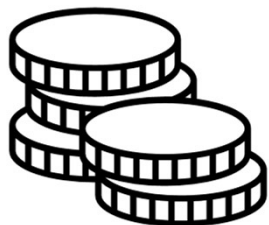
→(Euroopa Komisjon hindab)

- **LR, mida on mainitud EK rakendusotsuses ei pea kasutama solidaarsusreservi, aga võib taotleda solidaarsusreservi panustest osalist või täielikku vabastamist**
- **Märkimisväärne rändeolukord-** võib taotleda täielikku või osalist vabastus solidaarsusreservi panustamisest.

→(Euroopa Komisjon hindab)

Vastutuse rakendamise erandid, ehk *responsibility offsets*

- Vastutuse rakendamise erandid kui nn „hädapidur“
- Kui NK otsuses panustatud ümberpaigutamise arv on suurem või võrdne 50% EK rakendusotsuses toodud numbrist, **võib** abi saav LR paluda vastutuse rakendamise erandeid teistelt LR-idelt.
- LR peab võtma vastu rakendamise erandeid:
 - Kui solidaarsusreservi panused on alla 30 000 ümberpaigutamist **või**
 - Ümberpaigutamise panused on alla 60% iga liikmesriigi ümberpaigutamise panuse arvutamise koondnumbrist

Solidaarsusreservi elluviimine

- **Ümberpaigutamine:** Vastutus taotleja või kaitse saaja osas läheb üle abistavale liikmesriigile:
 - arvesse võetakse sidemed LR-is, inimene ei tohi olla ohuks julgeolekule, pereliikmed paigutatakse ümber koos jne.
 - **Rahaline panus:** EL eelarvesse, mida kasutatakse LR-i määratud projektidele
 - **Alternatiivsed meetmed:** vastavalt abisaava LR-i vajadustele. Kui vajadust pole, asendatakse rahalise panusega.
- *vastutuse rakendamise erandid- vastutuse süsteemis vastutuse ülevõtmine.

Kriisi ja vääramatu jõu määrus

- Definitsioonid (kriisiolukord, instrumentaliseerimine)
- Euroopa Komisjoni poolt olukorra hinnang ja otsus
- Nõukogu otsus
- Menetluslikud erisused
- Solidaarsuse meetmed

Kolm erinevat olukorda

ERAKORRALISE MASSILISE SISSEÄRANDE OLUKORD:

Erakorraline olukord, massiline saabumine liikmesriiki maa-, mere- või õhuteed pidi, sh otsingu- ja päästeoperatsiooni järgselt. Nii ulatuslik ja sellist laadi, et kui võtta muu hulgas arvesse liikmesriigi rahvaarvu, SKPd ja geograafilisi iseärasusi, sealhulgas territooriumi suurust, halvab liikmesriigi hästi ettevalmistatud varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemi, nii, et sellel võivad olla tõsised tagajärjed Euroopa ühise varjupaigasüsteemi toimimisele,

RÄNDAJATE VAHENDINA KASUTAMISE OLUKORD: kolmas riik või vaenulik valitsusväline osaleja soodustab või hõlbustab isikute liikumist välispiiridele või liikmesriiki eesmärgiga destabiliseerida liitu või liikmesriiki ning kui selline tegevus võib ohustada liikmesriigi põhifunktsioone, sealhulgas avaliku korra säilitamist või riigi julgeoleku kaitset.

VÄÄRAMATU JÕU OLUKORD: tavapärane väärmatu jõu definitsioon

Solidaarsusmeetmed

- Liikmesriik, kes arvab, et on ühes nendest olukordades, esitab põhjendatud taotluse Euroopa Komisjonile
- Euroopa Komisjon hindab ja võtab 2 nädala jooksul vastu:

Komisjoni
rakendusotsus

NK
rakendusakti
ettepanek

2 nädala jooksul
otsus

Kas LR on

- erakorralise massilise sisserände olukorras,
- sisserändajate vahendina kasutamise olukorras
- vääramatute jõu olukorras

- Erandid, mida LR-il on õigus kasutada
- Solidaarsusmeetmete kava eelnõu ja LR-id panuste ettepanek
- **Instrumentaliseerimise olukorras:** konkreetsed kodakondsuse omajad või kodakondsuseta isikud, kellele erandid rakenduvad

3-
kuuks

Täna kuulamast!

Birgit Lüüs-Jakobs

Riigikantselei strateegiabüroo

birgit.lyys-jakobs@riigikantselei.ee